

PREUS

Artá Un trimestre	1'50
A fora any	7'00
Al Extranjer id.	10'00

Número solt
0'10 cts.

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Artá 25 Mars de 1922

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
Quare Cantóns, 3

RENOVACIO

EL PRESSUPOST DELS
REGIONALISTES

Petits son tres retjidors per dur a cap l'obra de renovellament d'un municipi de 90.000 habitants com és la nostra Ciutat de Mallorca, més, si bé es veritat que els obstacles son casi insuperables s'ha de tenir en conta que esobres humanes están subjectes a una partida de eventualitats, les quals, unes vegades en contra i altres a favor poren arribar an el perfeccionament.

Insignificant va esser la part de públic que al entrar a formar part del municipi ciutadà els nostres amics Quintana, Forteza i Roca tengué fe amb la seua idealitat considerant-la capàs de cristal·litzar en hermoses realitats; altre part de gent empapada d'aquella idealitat duprà que fos possible arribar a la consecució de cap de les reformes que amb la concepció moderna de lo que han d'esser les ciutats duen els regionalistes i altres per fi cregueren que serien tres més els «pares» de la patria que s'asseurién a la Sala per anar tirant, dins el sedentarisme, dins «l'estatu quo» que constitueix el programa de tots els partits polítics organitzats o desorganitzats que tenim a Mallorca.

Els dels dos primers grups no s'equivocaren, qualca cosa s'ha fet. La perseverancia és la virtut que condueix a l'èxit; però de que s'han succeït els obstacles en el camí, no mos ne cap dupte i hem d'aplaudir que ells tres, com un sol hom, s'hagin juntats; i amb la personalitat que les dona el nom de regionalistes, confeccionat el projecte de pressuposts que presentaren a l'aprovació del Ajuntament,

Si en Quintana ho hagués duit a la comissió d'Hisenda no hauria passat i si s'haguessin units amb altres elements de partit, tampoc haurien pogut treure an el coneixement públic, un obra que fins avui ha merescut els elogis de tot lo qui a dins Mallorca dona més o manco senyals de vida.

La premsa tota se'n ha ocupat amb detenció i n'ha fets justissims elogis, declarant-se partidaria de lo que ve a rompre els mol·los arcaics dins els quals s'ha anat desenrol·lant la Comissió.

Llástima que uns homos tan benemèrits hagin d'anar del bras de una fracció de la política espanyola tan incompatible amb els grans ideals, i més de llamentat és encare si tenim en conta les circumstancies que motivaren aquella aproximació. Com més passarà el temps, més se veurà l'erro en el qual incorregueren, especialment els mauristes al no voler aquella col·laboració, acceptada en un altre ordre per el seu capdill l'Il·lm. D. Antoni Maura.

**

El projecte presentat per les regionalistes es un treball acabat, els seus autors han donat una prova de la seva capacitat per governar i governar a la moderna, en plena llum, per lo qual han fet imprimir el seu treball i l'han entregat an el públic, perque pugui jutjar amb coneixement de causa, i deim capacitat de governar perque els fonaments de tota obra de govern son el pressupost. Si és bo, dona llibertat en els governants per desenrol·lar les seues iniciatives, orientades cap an el bé del seus administrats. Si es dolent impossibilita tota acció progressiva.

Els dobbés son l'element necessari per fer millores, si el mnicipi és po-

bre, no pot, ni tan sols atendre a la propia conservació.

El pressupost de Ciutat dona la sensació de probresa i tot-hom convé, en la impossibilitat de caminar, per manca de caduals, però com l'estudi de la adquisició d'aquests, representa feina i la aplicació dels medis, du apareats disgusts, vat-aquí que, aquells partits l'ideal dels quals, no és altre que e menjar i vegetar, no pensassin, sabessin o volguessin, rompre «l'estatu quo», per entrar dins la moderna evolució. Però han vengut els reformadors i s han imposat el treball intens de estudiar la manera justa d'augmentar uns ingressos mesquins, per aplicarlos a reformes necessaris o convenients per la Ciutat, aprofitant unicament medis que la Lley dona.

Per quatre conceptes principals s'augmenta la recuadació que son: «Impost sobre l'inquilinat», tenguent en conta, que el lloguer de casa está en relació amb la riquesa de cada familia i el qual podria donar 650.000 pessetes «Import sobre alcohols i begudes espiñuoses», impost, el qual demostra les sanes orientacions dels ponents ja que quant més civilizat és un país, més procura posar traves a la difusió un element destructor de la societat com es l'alcohol. Aquest impost pot donar més de 375.000 pts.

L'Impost demunt els solars sense edificar, ja que l'alxamplement de Ciutat es cosa viva, pot donar 40.000 pts. i per últim un Recàrrec sobre l'Impost d'Utilitats a les Societats Anònimes de més de 500.000 pts. de Capítol el qual representa per l'Ajuntament 64.000 pts. d'ingrés.

Aquests nous ingressos fan pujar el presupost a 3.050.000 pts. o sigui un 50 pº/º més que el rutinari de la Co-

missió d'Hisenda augment que fa s'aproximi an el més petit de les ciutats de categoria semblant a la nostra, lo qual vol dir, que encare progressivament se pot pujar molt més.

En els gastos se proposen una serie d'economies les quals reforçant els ingressos permeten atendre a millorar tots els servicis que te encarregats l'Ajuntament per el ben estar dels veïns, com son Policia de seguredat (incendis, salvament) Alumbrat, Netetjament, Cultura, Obres Públiques, Obres de nova construcció. Beneficencia, etz etz.

L'obra és bona, ara falta sobre s serà o no acceptada. De totes maneres és una fita que s'haurà de tenir en conte, sempre que se vulgui reformar lo que és element de vida o mort de Ciutat

I no perque siguem amics hem de deixar de donar la més coral enhorabona an ea Quintana, Fortesa i Roca, per lo bé que ho han enjirgolat, desitjant que no caigui en terra erma un esforç que tant de bé pot fer dins tota Mallorca.

LLORENS GARCIAS

Notes

EL GOVERNADOR

Estam de enhorabona. Tots els qui en el fons de les nostres ànimes sentim anhels de renovació, nos hem de felicitar i hem de felicitar a Mallorca per la tornada del nostre Governador, l'Exm. Sr. D. Pere Llosas.

Ni una paraula havíem dita referent a la personalitat escullida per el govern que presidí el nostre il·lustre país D. Antoni Maura per retgir les nostres illes, i no n'havien parlat perque esperavem l'ocasió en que la bondat de la seua obra fos reconeguda per els nostres paisans, ja que noltros teniem absoluta confiança i la seguredat, de que l'esperit de la rassa no havia de claudicar, antes més, havia d'aportar a les nostres costums las sabies ensenyances, apreses en la millor escola de governament que hi ha a les terres d'Espanya.

La satisfacció mostrada per tots els bons mallorquins devant la actuació del il·lustre fill de Catalunya no hi ha dubte, es, lo que ha contribuït a que, per

el nou govern, se disposás la seua continuació.

I avui que la premsa ciutadana mos dona conta de la seva arribada, al darli la benvenguda, hem d'animarlo a que continui amb la mateixa enteresa per el camí comensat, desfent totes les rutines que s'oposen an el desxondiment de la Patria.

L'eclipse de sol del 28

El pròxim dimars dia 28 tindrà lloc un eclipse anular de sol visible com a parcia en les nacions mediterrànies i per lo tant en els nostres pobles.

Al voltant de les 12 i mitja del dia, comensarà la lluna a tancar el sol, arribant casi a cubrir la mitat de la seva superfície devers les 2 i una vintena de minuts i acaba a l'horarà que el ferrocarril surt de la nostra estació, les 34.40 metres.

Per la importancia d'aquests fenòmens i por lo molt que exciten la curiositat del públic, creim convenient cridar l'atenció perque l'hora en la qual te lloc és tan apropiat, que tot-hom pot presenciar aquesta curiositat astronómica.

Política pobra

Sembla que han vengut a un acord els diferents elements del partit conservador per juntarse amb els mauristes per constituir la majoria en el futur Ajuntament. Està molt bé, l'afinidat es natural i havia de dur aquesta unió apesar dels despitats.

Però (sempre trobam ossos an el lleu) si es ver lo que diu la premsa amb referencia al acort per fer bal-les acusa una pobresa d'esperit tal, que s'haurien de fer tots els medis per convertir-la amb altesa de mires. Es que un any basta perque un bon bal-le pugui desenrol·lar la seua obra. ¿Qui no sab avui que la falta de continuïtat es una de les principals causes dels mals que pateix Espanya.

UNA GRAN MILLORA

La línia Aero-Postal
Palma-Barcelona

El dia de Sant Jusep, tengué lloc a Ciutat, la bendició dels hangars i els hidroavions que la "Aero-marítima mallorquina" ha adquirit, per establir el servici de correu aeri entre Mallorca i la Península.

Quatre son els aparatos amb els quals conta de moment la companyia i amb els quals inaugurarà el passat di lluns el servici.

La solemnidad fou celebrada per el nostre estimat Sr. Bisbe, reguant durant l'acte el major entusiasme.

Suposam que la suspensió després decretada s'alsarà aviat.

Rebin els entusiastes, que han conseguit dur felizment a cap una millor tan important, la nostra més coral felicitació.

De Capdepera

Durant aquestes setmanes s'estant fent algunes diligencies necessaries per poder passar envant l'obra important del Port de Prefugi. Entre elles, a Cala-Ratjada se va formant una llista del número de kilos de peix que cada embarcació agafa quotidianament, además d'especificar-hi les classes principals que d'ordinari es pesquen. Pareix que l'asunto que va comensar amb tanta animació, se du seriament i amb entusiasme.

Dessitjam que els trabais i esforços que amb aquest sentit es realisen tenguin un fi felix.

Prometerem en el número anterior de LLEVANT donar algunes noticies historiquies de Cala-Ratjada, i la nostra intenció era que ocupassen solsament l'extensió que, més o menos, sol tenir cada crònica que acostumam escriure setmanalment, però donat lo numerós d'elles, principalment en la part tradicional, hem pensat ordenar-les i completar-les un poc més de lo que en feiem contes, i després publicar-les. Així ho farem si a Deu plau.

— Amb tota solemnidad es celebrá, Diumenge passat la festa del gloriós S. Josep. El "Coro Davidic" interpretá molt melodiosament la missa d'en Botazzo a dues veus; dirigí la paraula sagrada a n'els feels el Rt. D. Josep Sancho de la Jordana. La concurrencia fou numerosa. Mos complauem en felicitar a tots els qui contribueixen al esplendor d'aquesta festa, i d'un modo especial a n'els seus celosos clavaris.

Volem fer constar la nostra més coral satisfacció per haver vist qu'ha estat admés come corista del dit "Coro Davidic" el congregat nostro bon amic: Pep Terrassa (a) Coxu; el cual, coin-

vidint amb la seua festa onomàstica tengué a be obsequiar amb un espléndit refresc a tots els individus que componen l'esmentat chor. Aplaudim fortament aquesta determinació d'admetre nous elements perquè estam de tot convençuts que si s'emplea l'aptitud que en molts d'homes del nostre poble existeix per aquest ram musical, es podria formar una agrupació de veus que certament seria capàs d'emprendre les peses que deim grosses de música clàssica. Que aquest sia l'ideal que es persegueixi.

—Enguany si la cosa no desmereix, tindrem oli: casi totes les oliveres estan replenes de pareya. Els cirerers es troben tan florits, que per la blancor de les seues flors i lo masellades qu'estan sembla que demunt els ha caiguda forta nevada.

—Ha arribat a Cala-Ratjada el barco "Victoria" carregat de farina a compte del comerciant Miquel Caldentey (a) Creus.

Corresponsal

Capdepera 22-3-22.

De Son Servera

Solemne en extrem resultà la festa qu'es feu diumenge dia 19 del present en honor de St. Jusep. A totes les comunions del matí he prengué part una gentada poques vegades vista, i a l'Ofici lo mateix. El sermó fong predicat pel Rt. D. Antoni Lliteras. El sermó del decapvespre estigué a càrrec del altre vicari, Sr. Puigrós, el qual va dirigir la paraula a una innumerable multitud de feels, puis l'Església estava, com vulgarment se diu de gom en gom. La capella del Sant cridà l'atenció d'una manera particular. Estava profusament adornada amb multitud de flors naturals i artificials, amb rutilant il·luminació, tota ben endomassada i plens els seus contorns de cossiols amb hermosísimes plantes de jardí. Son dignes de la més sincera felicitació les senyorettes Antonina Llull, Tonina Puigrós, Catalina Massanet i Catalina Riera, capilleres de la esmentada capella.

—En la darrera sessió que celebrà la Junta de la Congregació Ma-

riana s'adoptà l'acord de col·locar a devora el portal de Casa-social un bussó per la correspondència. Era aquesta una millora de gran urgència perquè fins aquí la correspondència dels congregants havia de ser duita a n'el domicili particular d'un de nostros.

—A la desembocadura del carrer de D. Pere Antoni Servera, davant la ferreria d'en Rafel Lliteras (a) Besó, s'està aixamplant la carretera. Además de l'ampliació del carrer se guanyarà que s'el farà bastant més recta.

—Acabades d'escriure les presentetes retxes observam qu'el temps ha fet una variació grossíssima, tant, que bona part de la nit passada ha plogut. De segur qu'els conradors s'en alegraran bastant ja qu'ha feta una saó ben regular. Gracies a Deu.

Un congregant serverí

Son Servera 22 de Mars 1922.

CRÓNICA

DEL TEMPS.—Gracies a Deu que mos ha enviada l'aigua tant de temps fa desitjada. El temps canvià ja el dilluns i semblava amenassar però s'evairen els niguls i no feu res. El dimars feu just una brusca prima però el dimecres a la nit fe una mitja saó i continuà brnsquetjant tot el dijous. Deu vulla que caigui be an els sembrats.

ESTAT SANITARI.—Seguim la bona temporada. No hi ha epidèmies ni malalts de ressonancia.

ACCIDENTI DESGRACIAT.—Diumenge al matí fou aquí per saludar la seua tia i cosines el distingit medge D. Pere Alcover s'entornà a Manacor i allà sortí a fer un passeix amb automòvil enduguent-s'en a sa naboda Na Juaneta Vidal filla del Notari D. Josep. Tengué la mala sort de perdre una roda, girant l'auto quedant ell i la nina devall. Ell se feu algunes ferides lleus, però la nina en rebé de tal gravetat que'l dimars morí. Acompanyam a sa familia amb el sentiment.

DESGRACIA.—Sa Madona Julianeta veyá que's la que té més edat de dins la nostra vila, dimecres dematí devallant del llit tengué la desgracia de

caure i se rompé una cuixa. Deu l'assistesca.

TEATRE PRINCIPAL.—El dia 2 d'Abril se representarà el drama *Mort i Passió* que equivocadament anunciarem per demà.

EXPEDIENTS DE QUINTES.—S'arreglen ara a la Sala els expedients de quintes dels mossos d'enguany i dels 1919-20 i 21 que donen motiu. El dia primer d'Abril a Palma tindrà lloc la revisió dels mateixos, pels pobles d'Artá i St. Llorens.

POSTETES PELS CARROS.—Se va fer la crida manant que se posin les postetes noves a tots els carros i son molts els qui encara no l'han adquirida. Ala, carreters, no vos descuideu, sino caureu en multa i segons noticies s'usarà de rigor.

SOLDAT MALALT.—En Fuya que presta servici a Melilla caigué greument malalt del grippe i la familia al rebre el telegrama s'alarmá creguent qu'era ferit, escampant-se ràpidament la noticia per la població. No tenim noves de que estiga més malament.

FUNERALS.—Efectivament el dia 18 se celebraren els funerals de D. Francesc Btanes (a. c. s.) Además de molta de gent de Artá que hi assistiren hei verem també molta gent de Son Servera i Sant Llorens, amics del difunt. Oficià el Rt. Sr. Rector de la nostra vila al que assistien, com a Diaca el Rt. Sr. Rector de Son Servera i de Subdiaca el Rt. Sr. Rector de St. Llorens.

GOTA.—Dissapte a Mado Barraca del carré de l'Abeurador li pegà gota i quedà amb tota una part paralísada i sense us de paraula. Així estigué fins a les 11 del dia 22 en que li repetí i entrà en agonía. L'extremunciaren i a la 1 morí. Deu la tenga al cel.

MESTRA INTERINA.—Per regentar interinament l'escola nacional de nines n.º 2 que quedà vacant per haver estat jubilada D.ª Juana M.ª Salas, es estada anomenada D.ª Aina Monserrat García que fins ara era auxiliar de la Regencia de la graduada anexa a la Normal de Palma. Diumenge passat fou aquí per pendre possessorí. Per ara no se te local cercat per ella i se diu si se li senyala altra vegada el local que hi ha en el carrer de la Puresa, mentres s'en cerca un altre de millors condicions.

SERVICIO DE CARRUAJES DE BARTOLOMÉ FLAQUER

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DEL MARCHANDO.

GRANDES ALMACENES San Jo é

D B

Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

**TODO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR**

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217

Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTÀ

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

a posada u na noa Agencia entre Artà i Palma

Sereix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38. An es costat des Centro Farmacéutic.

Artà Figue ral 43

Artanencs, escoltaul

Si's paraigo está espenyat
i el voleu fe arretglá
n'Andreu Ranxé el dobará
be, barato i aviat.
En lo que també es trempat
es en feines de llauné
posa lligades d'acé
a ribells i greixoneres
adoba pelles, calderes
i màquines de quinqué.

CARRER RECTA--ARTÀ

Ensaimades i panets

En lloc se torben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panets,
galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTÀ

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTÀ

DISPONIBLE